

ALEXANDRE DUMAS

KAMELYALI
KADIN

Çeviri: CANAN ÖZATALAY

ALEXANDRE DUMAS
KAMELYALI
KADIN

Can Klasik

Kamelyalı Kadın, Alexandre Dumas

Fransızca aslından çeviren: Canan Özatalay

La dame aux camélias

İlk baskı: A Lebègue, 1848

Bu çeviride kaynak alınan baskı: *Le livre de poche*, 1975

© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022

4. basım: Ocak 2023, İstanbul

Bu kitabın 4. baskısı 4 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Ayça Sezen

Düzeltili: Melis Ofias, Ebru Aydın

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak uygulama: Diyaddin Sevindik

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-975-07-5678-8

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 43514

ALEXANDRE DUMAS

KAMELYALI
KADIN

ROMAN

Fransızca aslından çeviren

Canan Özatalay

♥can

ALEXANDRE DUMAS, 1824'te *Üç Silahşörler*'in yazarı Alexandre Dumas'nın evlilik dışı oğlu olarak Paris'te doğar. 1831'de baba Dumas oğlunu resmî olarak kabul eder ve eğitimi desteklemeye başlar. Institution Goubaux ve Collège Bourbon'da eğitim gören Dumas, gayri-meşru bir çocuk olarak görülmesi nedeniyle sık sık zorbalığa maruz kalır. Yazar olmak için okulu bırakır ve tüm zamanını yazmaya ayırır, fakat bu durum maddi sıkıntılar yaşamasına neden olur. Henüz 20'li yaşlarının başındayken büyük borcu olan Dumas bu yüzden, Saint-Germain-en-Laye'ye taşınıp eşinden ayrılan babasıyla yaşamak zorunda kalır. Burada varlıklı soylularla ilişkiler yaşayan Marie Duplessis'yle tanışır ve yaşadıkları ilişki en ünlü romanı *Kamelyalı Kadın*'a konu olur. 1867'de yarı otobiyografik romanı *L'Affaire Clemenceau*'yu (Clemenceau Olayı) yazar ve büyük başarı yakalar. 1874'te Académie Française'e kabul edilir, 1894'te Légion d'Honneur'e layık görülür. 1895'te MaryleRoi'da yaşamını kaybeder ve Paris'te defnedilir.

CANAN ÖZATALAY, 1978'de İstanbul'da doğdu. Galatasaray Lisesi'ni bitirdikten sonra lisansını İstanbul Üniversitesi'nde, yüksek lisansını Rouen Üniversitesi'nde Karşılaştırmalı Fransız Edebiyatı alanında yaptı. Aralarında Henri Troyat'ın *Tolstoy*, Gustave Flaubert'in *Doğu Seyahati*, André Compté-Sponville'in *Cinsellik*, *Aşk ve Ölüm*, Jean-Claude Kaufmann'ın *Tek Yatakta İki Kişi* kitaplarının da yer aldığı çok sayıda çevirisi bulunuyor. Çevirinin yanı sıra Fransızca öğretmenliği yapıyor.

I

Benim görüşüme göre, bir dil nasıl ancak gerçekten öğrenilince konuşulabiliyorsa, karakterler de ancak insanların iyice inceledikten sonra yaratılabilir.

Henüz yaratacak çağa gelmediğimden, anlatmakla yetiniyorum.

Dolayısıyla okuru, kadın kahraman hariç diğer tüm karakterleri hâlâ hayatta olan bu hikâyenin gerçek olduğuna inanmaya davet ediyorum.

Şayet benim tanıklığım yeterli değilse, Paris'te burada sıraladığım olayların çoğunun, anlatılanları doğrulayabilecek tanıkları var. Özel bir durumun ortaya çıkması sonucu bunları sadece ben yazabiliyorum çünkü eksiksiz ve ilgi çekici bir anlatıyı olanaklı kılacak son detaylar bir tek bana verildi.

Bu detayları nasıl öğrendim, anlatayım. 1847 Mart'ının 12'sinde, Lafitte Sokağı'nda büyük, sarı bir afişte mobilya ve nadir eşya mezatı yapılacağı ilanını okudum. Bu mezat bir vefatın arkasından yapılıyordu. Afişte ölen kişinin adı yoktu ama mezat, Antin Sokağı 9 numarada, ayın 16'sında öğlen on ikiden beşe kadar sürecekti.

Afişte ayrıca ayın 13'ünde ve 14'ünde dairenin ve mobilyaların görülebileceği yazılıyordu.

Nadir eşyalara oldum olası meraklıyım. Almak için değilse de en azından görmek için bu fırsatı kaçırmamaya karar verdim.

Ertesi gün Antin Sokağı'ndaki 9 numaraya gittim.

Henüz erkendi ama yine de dairede bir sürü ziyaretçi bey ve hatta kadifeler giyinmiş, kaşmirlere sarınmış, kapıda arabaları bekliyor olsa da gözlerinin önüne serilen lükse şaşkınlıkla, hatta hayranlıkla bakan hanımlar vardı.

Bu hayranlığın ve şaşkınlığın nedenini daha sonra anladım çünkü incelemeye koyulunca bir kapatmanın daire sinde olduğumu kolaylıkla fark ettim. Oysa kibarlar âlemine mensup kadınların görmek istediği bir şey varsa, ki burada bu kadınlar vardı, arabaları kendilerininkini gölgede bırakan, kendileri ve yanlarındakilerinki gibi Opéra'da ve İtalyan Tiyatrosu'nda locaları olan ve Paris'te güzelliklerinin, mücevherlerinin ve skandallarının şaşırtıcı bolluğunu gözler önüne seren bu kadınların evlerinin içidir.

Evinde bulunduğum kadın ölmüştü, artık en erdemli kadınlar bile onun yatak odasına kadar girebilirlerdi. Ölüm bu şaşaalı günah yuvasının havasını arındırmıştı ve ayrıca gerekirse bahaneleri de vardı, kimin evi olduğunu bilmeden mezat için gelmişlerdi. Afişleri okumuşlar, bu afişlerin vaat ettiği şeyleri görmek ve önceden seçmek istemişlerdi, bu kadar basit; bu da hayranlık uyandıran tüm bu şeylerin ortasında, hiç şüphesiz hakkında kendilerine tuhaf hikâyeler anlatılan kibar fahişe yaşamının izini sürmelerini engellemiyordu.

Ne yazık ki sırlar tanrıçayla birlikte yok olmuştu ve çok istemelerine rağmen bu hanımefendiler, kiracı sağken satılanları değil, ancak vefatından sonra satışa sunulanları görebildiler.

Öte yandan, satın alınabilecek şeyler vardı. Eşyalar muhteşemdi. Gül ağacı ve Bouille işi mobilyalar, Sèvres

ve Çin işi vazolar, Saksonya heykelcikleri, saten, kadife ve dantel... Yok yoktu.

Daireyi dolaştım, önümden giden meraklı soylu kadınları takip ettim. Yeşile çalan mavi bir duvar kâğıdıyla kaplanmış bir odaya girdiler, tam ben de giriyordum ki sanki bu yeni meraktan utanmışçasına ânında gülümseyerek çıktılar. Bu benim odaya girme arzumu daha da artırdı. Burası, merhumun savurganlığının zirveye vardığını görüldüğü, küçücük detaylarla süslü giyinme odasıydı.

Duvara yashlı, üç ayak genişliğinde, altı ayak uzunluğunda bir masanın üzerinde Aucoc ve Odio¹ hazineleri parıldıyordu. Muhteşem bir koleksiyondu bu ve evinde bulunduğumuza benzer bir kadının süslenmesi için olmazsa olmaz bu bin bir çeşit nesneden bir tanesi bile altın ya da gümüş dışında bir madenden yapılmış değildi. Öte yandan, bu koleksiyon ancak yavaş yavaş oluşturulabilirdi ve onu tamamlayan, aynı âşık değildi.

Bir kapatmanın giyinme odasını görmekten ürkmeyen ben, her tür detayı incelemekten keyif alıyordum ve muhteşem bir şekilde oyulmuş tüm bu eşyaların çeşitli baş harfler ve farklı armalar taşıdığını fark ettim.

Her biri zavallı kızın fahişeliğini gösteren tüm bu eşyalara bakıyor ve kendi kendime, olağan cezaya çarptırılmadan, yani kibar fahişelerin ilk ölümü sayılan yaşlanmadan önce, lüksün ve güzelliğin bağrında ölmesine müsaade ederek Tanrı'nın ona merhametli olduğunu söylüyordum.

Gerçekten de, günahın yaşlılığı kadar üzüntü verici bir şey var mıdır? Bilhassa da bir kadında. Hiçbir saygınlığı ve ilgi çekici yanı yoktur. İzlenen kötü yola değil, yapılan yanlış hesaplara ve kötü kullanılan paraya dair bu

1. 19. yüzyılda Paris'te açılan, dönemin ünlü iki mücevherat dükkânı. (Y.N.)

sonsuz pişmanlık, duyulabilecek en hüzünlü şeylerden biridir. Geçmişinden kendisine, etraftakilerin söylemesine göre, neredeyse annesi kadar güzel bir kızıdan başka bir şey kalmamış eski bir fahişe tanıdım. Bu zavallı kıza annesi hiçbir zaman, “Sen benim kızımsın,” dememiş, kendisi nasıl onu çocukken beslemişse, onun da yaşlılığında kendisini beslemesini buyurmuştu. Bu zavallı varlığın adı Louise’di ve annesine boyun eğerek, kendisine öğretilmiş bir mesleği icra eder gibi, istemeden, tutkusuz, zevk almadan kendini veriyordu.

Bu kızın süreğen hastalıklı haliyle beslenen, erken başlamış, sürekli bir sefahat yaşamı, Tanrı’nın belki de ona bahşettiği ama geliştirmeyi kimsenin düşünmediği iyi ve kötü bilincini söndürmüştü.

Her gün aynı saatte bulvarlardan geçen bu kıızı hep hatırlayacağım. Annesi, kızının yanından hiç ayrılmayan gerçek bir anne gibi her daim ona eşlik ediyordu. O zamanlar çok gençtim ve asrın basit ahlak anlayışını kabul etmeye yatkındım. Bununla birlikte, bu utanç verici gözetimin bende tiksinti ve küçümseme uyandırdığını hatırlıyorum.

Buna, bakire yüzünün hiçbir zaman böylesi bir masumiyet duygusuna, böylesi bir melankolik acı ifadesine sahip olmadığını da ekleyin.

Adeta bir tevekkül figürüydü.

Bir gün bu kızın yüzü aydınlandı. Annesinin programladığı sefahatin ortasında, günahkâr kız, Tanrı’nın kendisine bir mutluluk bahşettiğine inandı. Hem ayrıca onu güçsüz yaratmış olan Tanrı neden yaşamının acı yükü altında onu tesellisiz bıraksındı? Böylece günün birinde hamile olduğunu fark etti ve içinde hâlâ temiz ne varsa mutluluktan titredi. Söylemesi utanç verici ama burada zevk olsun diye ahlaksızlık yapıyor değiliz; duymadan mahkûm ettiğimiz, yargılamadan hor gördüğümüz

müz bu varlıkların ıstıraplarını ara sıra ortaya koymak gerektiğine inanmasaydık susmanın belki daha iyi olacağı gerçek bir olayı anlatıyoruz. Utanç verici diyoruz ama anne kızına iki kişiye bile yetecek şeyleri yokken, üç kişiye hiç yetemeyeceklerini, böylesi çocukların yararsız, hamileliğin zaman kaybı olduğunu söyledi.

Ertesi gün bizim sadece annenin arkadaşı olarak bildiğimiz bir ebe gelip, birkaç gün kaldığı yataktan, öncekine göre daha soluk ve daha zayıf kalkan Louise'i gördü.

Üç ay sonra bir adam ona acıdı, onu manen ve bedenen iyileştirmeye girişti; ama son sarsıntı çok şiddetli oldu ve yaptığı düşüğün ardından Louise öldü.

Anne hâlâ yaşıyor. Nasıl, orasını Tanrı bilir.

Gümüş eşyalara bakarken aklıma bu hikâye gelmiş, dairede benden ve kapıda durup bir şey aşırı mamam için gözlerini dikkatle üstüme dikmiş bekçiden başka kimse kalmadığına bakılırsa, bu düşünceler içindeyken belirli bir zaman geçmişti.

Büyük kaygılar uyandırdığım bu dürüst adama yaklaştım.

“Mösyö,” dedim, “burada oturan kişinin adını bana söyleyebilir misiniz?”

“Matmazel Marguerite Gautier.”

Bu kız ismen biliyordum ve göz aşinalığım vardı.

“Nasıl yani?” dedim bekçiye. “Marguerite Gautier öldü mü?”

“Evet mösyö.”

“Ne zaman?”

“Üç hafta oldu sanırım.”

“Peki neden dairesi geziliyor?”

“Alacaklılar bunun satışı artırabileceğini düşündü. İnsanlar kumaşların ve mobilyaların yaptığı etkiyi önden görebilirler. Bilirsiniz, bu satın almaya teşvik eder.”

“O halde borçları vardı, öyle mi?”

“Evet mösyö, epey.”

“Satış bunları karşılayacak mı?”

“Başka şeyleri de.”

“Artakalan nereye gidecek?”

“Ailesine.”

“Yani bir ailesi var?”

“Öyle gözüktüyor.”

“Teşekkürler mösyö.”

Niyetim konusunda rahatlayan bekçi beni selamladı ve çıktım.

“Zavallı kız,” dedim kendi kendime eve giderken, çok üzücü bir şekilde ölmüş olmalı; çünkü onun dünyasında ancak sağlığın sıhhatin yerindeyse yanında arkadaşın vardır. Elimde olmadan Marguerite Gautier'nin durumuna acıyordum.

Birçok kişiye gülünç gelecektir belki ama kibar fahişelere karşı bitmek bilmez bir hoşgörüm vardır ve bu hoşgörüyü tartışma zahmetine bile girmem.

Bir gün Emniyet Müdürlüğü'ne pasaport almaya giderken, yan sokaklardan birinde iki jandarmanın götürdüğü bir kız görmüştüm. Bu kız ne yapmıştı bilmiyorum. Tüm söyleyebileceğim, tutukluluğunun kendisini ayıracağı birkaç aylık bir bebeği öperken gözyaşlarına boğulduğuydu. O günden beri bir kadını ilk görüşte hor göremem.

II

Mezat 16'sındaydı.

Döşemecilere duvar kaplamalarını, perdeleri, vs. sökecek zamanı vermek için ziyaret ile mezat arasında bir gün bırakılmıştı.

O sırada seyahatten dönmüştüm. Marguerite'in ölümünün bana, haberlerin başkentine dönen birine arka-

daşların her zaman ilettikleri şu büyük haberlerden biri gibi verilmemesi çok doğaldı. Marguerite güzeldi ama bu kadınların merak edilen yaşamı ne kadar çok konuşulursa, ölümleri de bir o kadar az konuşulur. Doğdukları gibi batan, parıltısız şu güneşler gibidirler. Genç öldüklerinde, ölümleri tüm âşıkları tarafından aynı anda öğrenilir çünkü Paris'te tanınmış bir genç kızın neredeyse tüm âşıkları iç içe yaşar. Onunla ilgili birkaç anıyı birbirlerine anlatırlar ve yaşamları, bu olay tarafından bir damla bile gözyaşıyla bulandırılmadan devam eder.

Günümüzde, yirmi beş yaşına vardığınızda, gözyaşları o kadar ender bir şey haline gelir ki, her önüne gelene dökemezsiniz. Olsa olsa arkalarından ağlanması için paralar döken ebeveynlere, karşılığını ödedikleri için ağlanır.

Bana gelince, Marguerite'in eşyalarının hiçbirinde bana ait bir şifre bulunmasa da az önce itiraf etmiş olduğum şu içgüdüsel hoşgörü, şu doğal acıma, belki de hak ettiğinden daha uzun süre ölümünü düşünmeme yol açıyordu.

İki muhteşem doru at koşulmuş küçük mavi bir kupa arabayla düzenli olarak her gün geldiği Champs-Elysées'de Marguerite'e sık sık rastladığımı ve o zaman onda benzerlerinde pek rastlanmayan bir zarafet, gerçekten olağanüstü olan bir güzelliği daha da artıran bir zarafet fark ettiğimi hatırlıyorum.

Dışarı çıktıklarında bu zavallı varlıkların yanında her zaman birileri olur.

Hiçbir erkek onlara olan gecelik aşklarını uluorta ilan etmeye razı olmadığı ve bu kadınlar yalnızlıktan korktukları için, ya arabası olmayan, daha az mutlu başka kadınları ya da şık olmak için hiçbir gerekçeleri olmayan şu yaşlı şık kadınlardan birini yanlarında götürürler. Eşlik ettikleri kadın hakkında birkaç bilgi almak için hiç çekinmeden yanlarına yanaşılacak refakatçilerdir bunlar.

Dumas, Marie Duplessis'yle yaşadığı trajik aşk hikâyesini anlattığı *Kamelyalı Kadın*'ta henüz yirmili yaşlarının başında edebî rüştünü ispatlamıştır. Önce okuru büyüleyen roman, yazımından kısa bir süre sonra tiyatroya uyarlanması ardından da İtalyan besteci Giuseppe Verdi'yi etkisi altına almış ve *La Traviata*'nın ilham kaynağı olmuş, günümüze dek birçok kez beyazperdeye uyarlanmıştır.

19. yüzyıl Fransa'sını arka planına alan roman, genç hukukçu Armand Duval ile Paris'in en güzel kurtizanı, yakasındaki kamelyalarla aşıklarına göz kırpan Marguerite Gautier'nin yasak aşkı üzerinden dönemin masumiyet ve ahlak anlayışına kafa tutarken, sosyal yaşamı da gözler önüne serer.

"Tüm zamanların en muazzam aşk hikâyelerinden biri."

Henry James

#dünyaklasikleri #fransızklasikleri #yasakaşk #parissosyetesesi #sosyalsınıflar
#umutsuzluk

Kapak resmi: Jean-Marc Nattier

 can

can yayinlari.com | [f](#) | [i](#) | [t](#) can yayinlari

roman

ISBN 978-975-07-5678-6

9 789750 756788